

บทที่ 4

อัตราผลตอบแทนจากการผลิตปอแก้วพอก

การศึกษาและวิเคราะห์เปรียบเทียบอัตราผลตอบแทนจากการผลิตปอแก้วพอกของฟาร์มขนาดต่าง ๆ เป็นแนวทางช่วยในการตัดสินใจของเกษตรกรว่า ควรจะปลูกปอแก้วในพื้นที่ฟาร์มขนาดใดจึงจะได้รับผลตอบแทนที่ดีที่สุด การศึกษาและวิเคราะห์เปรียบเทียบอัตราผลตอบแทนจากการผลิตปอแก้วพอกตามสภาพท้องที่มีแหล่งน้ำเพียงพอต่อการแช่พอกปอและท้องที่มีแหล่งน้ำไม่สู้จะเพียงพอต่อการแช่พอกปอ เพื่อเป็นแนวทางช่วยในการตัดสินใจให้แก่หน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องว่า ควรจะส่งเสริมการปลูกปอแก้วที่อำเภอใด จังหวัดใด จึงจะให้ผลตอบแทนที่สูงที่สุด เพื่อให้มีการใช้ที่ดินในการเพาะปลูกให้เกิดประโยชน์สูงสุด ส่วนการศึกษาและวิเคราะห์เปรียบเทียบอัตราผลตอบแทนจากการผลิตปอแก้วตากแห้งก็เพื่อเป็นแนวทางช่วยในการตัดสินใจของเกษตรกรว่า ควรจะเลือกผลิตปอแก้วพอกหรือปอแก้วตากแห้ง จึงจะได้รับผลตอบแทนที่ดีที่สุด

รายได้จากการผลิตปอแก้วพอกของฟาร์มขนาดต่าง ๆ

รายได้จากการผลิตปอแก้วพอกของฟาร์มแต่ละขนาด ขึ้นอยู่กับปริมาณผลผลิตที่เก็บเกี่ยวและราคาที่ขายได้ ผลสรุปรายได้จากการผลิตปอแก้วพอกของฟาร์มขนาดต่าง ๆ ปรากฏในตารางที่ 4.1

ตารางที่ 4.1 สรุปรายได้จากการผลิตปอแก้วพอกเจลลี่ต่อไร่ของฟาร์มขนาดต่าง ๆ สำหรับปีการเพาะปลูก 2529/2530

รายการ	ฟาร์มขนาดเล็ก	ฟาร์มขนาดกลาง	ฟาร์มขนาดใหญ่	ฟาร์มทุกขนาด รวมกัน
1. ราคาที่เกษตรกรขายได้ (บาท/กก.)	3.59	3.69	3.56	3.63
2. ผลผลิตเจลลี่ต่อไร่ (กก.)	166.93	176.30	170.97	172.26
3. รายได้ทั้งหมด (บาท/ไร่)	599.28	650.55	608.65	625.30

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

รายได้จากการผลิตปอแก้วฟอกในท้องที่ที่มีแหล่งน้ำเพียงพอต่อการแช่ฟอกปอและท้องที่ที่มีแหล่งน้ำไม่เพียงพอต่อการแช่ฟอกปอ

ปัจจัยสำคัญที่มีผลกระทบต่อราคาปอแก้วฟอกที่เกษตรกรขายได้ คือ คุณภาพปอแก้วฟอกที่มีคุณภาพดี เส้นใยปอจะขาวสะอาด เหนียว นุ่มและยาว ถ้าเส้นใยปอมีคุณภาพดี เกษตรกรก็จะขายได้ในราคาสูง การที่จะได้เส้นใยปอที่มีคุณภาพดี นอกจากจะขึ้นอยู่กับพันธุ์ของปอ ช่วงเวลาการปลูกและเก็บเกี่ยว ตลอดจนการดูแลรักษาอย่างดีแล้ว สิ่งสำคัญที่สุดอีกประการหนึ่ง คือ แหล่งน้ำแช่ฟอกและล้างเส้นใยปอ ฉะนั้นในท้องที่ที่มีแหล่งน้ำค่อนข้างจะไม่เพียงพอต่อการแช่ฟอกปอ ปอแก้วที่ได้จะมีคุณภาพต่ำ ราคาที่เกษตรกรขายได้ก็จะต่ำด้วย คือ ขายได้เฉลี่ยกิโลกรัมละ 3.20-3.48 บาท ขณะที่ปอแก้วฟอกที่ผลิตจากท้องที่ที่มีแหล่งน้ำเพียงพอต่อการแช่ฟอกปอจะขายได้เฉลี่ยกิโลกรัมละ 3.62-3.89 บาท ผลสรุปรายได้จากการผลิตปอแก้วฟอกตามสภาพท้องที่ที่มีแหล่งน้ำเพียงพอต่อการแช่ฟอกปอ และท้องที่ที่มีแหล่งน้ำไม่เพียงพอต่อการแช่ฟอกปอ ปรากฏในตารางที่ 4.2

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 4.2 สรุปรายได้จากการผลิตปอแก้วพอกตามสภาพห้องที่มีแหล่งน้ำเพียงพอต่อการแช่พอกปอและห้องที่มีแหล่งน้ำไม่เพียงพอต่อการแช่พอกปอ สำหรับปีการเพาะปลูก 2529/2530

	จำนวนไร่ (ไร่)	รายได้ทั้งสิ้น (บาท)	รายได้ต่อไร่ (บาท)	ปริมาณ ผลผลิตทั้งสิ้น (กก.)	รายได้ต่อ กก. (บาท)
<u>ห้องที่มีแหล่งน้ำเพียงพอต่อการแช่พอกปอ</u>					
เคชอุดม	169	177,461.20	1,050.07	45,630	3.89
วารินชำราบ	123	71,511.80	581.40	19,340	3.70
กิ่งอำเภอบ้านเหลื่อม	290	173,279.50	597.52	45,145	3.84
จตุรัส	250	148,964.50	595.86	39,285	3.79
กันทรลักษ์	239	137,430.80	575.02	37,917	3.62
<u>ห้องที่มีแหล่งน้ำไม่เพียงพอต่อการแช่พอกปอ</u>					
ชูขันธุ์	257	133,433.50	519.20	39,998	3.34
มัญจาคีรี	76	34,086.00	448.50	10,200	3.34
ชุมแพ	110	61,436.50	558.51	19,195	3.20
โนนไทย	223	148,010.00	663.72	42,500	3.48

รายได้จากการผลิตปอแก้วตากแห้ง

ปริมาณผลผลิตของปอแก้วตากแห้งในงานวิจัยนี้ ได้จากการคำนวณสัดส่วนน้ำหนักของปอแก้วตากแห้งต่อปอแก้วฟอก คือ 5:1 ส่วนราคาขายใช้ราคา ณ จุดรับซื้อของอุตสาหกรรมผลิตเยื่อกระดาษที่รับซื้อจากเกษตรกรในระดับความชื้นร้อยละ 16 ซึ่งเป็นระดับความชื้นเดียวกับปอแก้วฟอกส่วนใหญ่ที่เกษตรกรขายได้ สรุปรายได้จากการผลิตปอแก้วตากแห้งของฟาร์มขนาดต่าง ๆ ปรากฏในตารางที่ 4.3

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 4.3 สรุปรายได้จากการผลิตปอแก้วตากแห้งเฉลี่ยต่อไร่ของฟาร์มขนาดต่าง ๆ สำหรับปีการเพาะปลูก 2529/2530

รายการ	ฟาร์มขนาดเล็ก	ฟาร์มขนาดกลาง	ฟาร์มขนาดใหญ่	ฟาร์มทุกขนาด รวมกัน
1. ราคาที่เกษตรกรขายได้ (บาท/กก.)	0.93	0.93	0.93	0.93
2. ผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่ (กก.)*	834.65	881.50	854.85	861.30
3. รายได้ทั้งหมด (บาท/ไร่)	776.22	819.79	795.01	801.01

*จากตารางที่ 3.9

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

การวิเคราะห์อัตราผลตอบแทน จะทำการวิเคราะห์เป็น 2 ลักษณะคือ

1 การวิเคราะห์อัตราผลตอบแทนต่อค่าขาย (Net Profit Margin) เป็นการวิเคราะห์ถึงความสามารถในการทำกำไรของเกษตรกร เมื่อเปรียบเทียบกับกำไรสุทธิกับค่าขาย สูตรที่ใช้คำนวณ ได้แก่

$$\text{อัตราผลตอบแทนจากค่าขาย} = \frac{\text{กำไรสุทธิ} \times 100}{\text{ค่าขาย}}$$

2 การวิเคราะห์อัตราผลตอบแทนที่เป็นเงินสด เป็นการวิเคราะห์โดยคำนึงถึงค่าใช้จ่ายที่จ่ายเป็นเงินสดเพียงอย่างเดียว เนื่องจากต้นทุนการผลิตปอแก้วพอก ประกอบด้วย ต้นทุนคงที่และต้นทุนแปรได้ และต้นทุนทั้ง 2 ประเภทนี้ ต่างก็ประกอบด้วยค่าใช้จ่ายที่จ่ายเป็นเงินสดและค่าใช้จ่ายที่ไม่ได้จ่ายเป็นเงินสด ค่าใช้จ่ายที่จ่ายเป็นเงินสด ได้แก่ ค่าแรงงานส่วนที่จ้าง ค่าเมล็ดพันธุ์ ค่าสารเคมีป้องกัน กำจัดโรคพืชและแมลง ค่าปุ๋ย ค่าขนส่งไปจำหน่าย ค่าซ่อมแซมเครื่องจักรและอุปกรณ์การเกษตร ค่าภาษีที่ดินและค่าเช่าน้ำ เป็นต้น ส่วนค่าใช้จ่ายที่ไม่ได้จ่ายเป็นเงินสด ได้แก่ ค่าแรงงานในครัวเรือน ค่าเมล็ดพันธุ์ของเกษตรกรเอง ค่าขนส่งไปจำหน่าย (กรณีไม่ได้จ้างขน) ค่าใช้ที่ดินของตนเอง ค่าเสื่อมราคาเครื่องจักรและอุปกรณ์การเกษตร และต้นทุนค่าเสียโอกาส เป็นต้น

กำไรที่เกิดจากค่าใช้จ่ายที่จ่ายเป็นเงินสด เรียกว่า กำไรเงินสด ซึ่งกำไรเงินสดนี้เป็นสิ่งที่บอกให้ทราบว่า เกษตรกรได้รับเงินกำไรจากการผลิตปอแก้วพอกเป็นตัวเงินจำนวนเท่าใด กำไรเงินสดเป็นองค์ประกอบหนึ่งในการตัดสินใจว่า จะทำการผลิตปอแก้วพอกต่อไปหรือไม่ สูตรที่ใช้ในการคำนวณ ได้แก่

$$\text{กำไรที่เป็นเงินสด} = \text{รายได้จากการขาย} - \text{ค่าใช้จ่ายที่เป็นเงินสด}$$

$$\text{อัตรากำไรที่เป็นเงินสดต่อต้นทุนการผลิตที่เป็นเงินสด} = \frac{\text{กำไรที่เป็นเงินสด}}{\text{ต้นทุนการผลิตที่เป็นเงินสด}}$$

$$\text{อัตรากำไรที่เป็นเงินสดต่อรายได้จากการขาย} = \frac{\text{กำไรที่เป็นเงินสด}}{\text{รายได้จากการขาย}}$$

การวิเคราะห์อัตราผลตอบแทนจากการผลิตปอแก้วฟอก

1. การวิเคราะห์อัตราผลตอบแทนต่อค่าขาย

จากตารางที่ 4.4 ฟาร์มขนาดใหญ่มีอัตราผลขาดทุนต่อรายได้จากการขายต่ำที่สุด คือ ร้อยละ 121.46 ซึ่งต่ำกว่าฟาร์มขนาดเล็กร้อยละ 11.13 ($132.59-121.46$) และต่ำกว่าฟาร์มขนาดกลางร้อยละ 6.74 ($128.20-121.46$) สาเหตุที่ทำให้ฟาร์มขนาดใหญ่มีอัตราผลขาดทุนต่อรายได้จากการขายต่ำที่สุด คือ ฟาร์มขนาดใหญ่มีต้นทุนแปรได้ คือ ค่าขนส่งปอสดไปแหล่งน้ำ และค่าแรงงานในการคายน้ำและกำจัดวัชพืช ต่ำกว่าฟาร์มขนาดเล็กและฟาร์มขนาดกลางมาก

2. การวิเคราะห์อัตราผลตอบแทนที่เป็นเงินสด

จากตารางที่ 4.4 ฟาร์มขนาดเล็กมีอัตรากำไรที่เป็นเงินสดต่อต้นทุนการผลิตที่เป็นเงินสดสูงที่สุด คือ ร้อยละ 33.97 ซึ่งสูงกว่าฟาร์มขนาดกลางร้อยละ 19.67 ($33.97-14.30$) และสูงกว่าฟาร์มขนาดใหญ่ร้อยละ 38.08 ($33.97 + 4.11$) ฟาร์มขนาดเล็กยังมีอัตรากำไรที่เป็นเงินสดต่อรายได้จากการขายสูงที่สุดอีกด้วย คือ ร้อยละ 25.35 ซึ่งสูงกว่าฟาร์มขนาดกลางร้อยละ 12.84 ($25.35-12.51$) และสูงกว่าฟาร์มขนาดใหญ่ร้อยละ 29.64 ($25.35 + 4.29$) สาเหตุที่ทำให้ฟาร์มขนาดเล็กมีอัตรากำไรที่เป็นเงินสดต่อต้นทุนการผลิตที่เป็นเงินสดสูงที่สุด และมีอัตรากำไรที่เป็นเงินสดต่อรายได้จากการขายสูงที่สุด คือ ฟาร์มขนาดเล็กมีต้นทุนการผลิตที่เป็นเงินสดน้อยกว่าฟาร์มขนาดกลางและขนาดใหญ่ ฟาร์มขนาดเล็กมีอัตรากำไรที่เป็นเงินสดต่อต้นทุนการผลิตที่เป็นเงินสดร้อยละ 33.97 หมายความว่า ต้นทุนการผลิตที่เป็นเงินสด 100 บาท จะได้รับผลตอบแทนในรูปของกำไรที่เป็นเงินสด 33.97 บาท และการที่ฟาร์มขนาดเล็กมีอัตรากำไรที่เป็นเงินสดต่อรายได้จากการขายร้อยละ 25.35 หมายความว่า รายได้จากการขายปอแก้วฟอกทุก ๆ 100 บาท จะได้รับผลตอบแทนในรูปของกำไรที่เป็นเงินสด 25.35 บาท

ฉะนั้น จึงสรุปได้ว่า การวิเคราะห์อัตราผลตอบแทนจากค่าขายของการผลิตปอแก้วฟอก ฟาร์มทุกขนาดจะให้อัตราผลตอบแทนที่ขาดทุน ซึ่งถ้าพิจารณาในเชิงธุรกิจ เกษตรกรไม่ควรจะทำการผลิตปอแก้วฟอก แต่ในสภาพการณ์จริงที่ปรากฏ คือ ปัจจุบันมีเกษตรกรปลูกปอแก้วเป็นจำนวนมากนับล้านไร่ (ดูตารางที่ 2.1) ทั้งนี้เนื่องจากเกษตรกรพิจารณาอัตราผลตอบแทนที่เป็นเงินสด ซึ่งจากการวิเคราะห์พบว่า ฟาร์มขนาดเล็กให้อัตราผลตอบแทนที่เป็นเงินสดโดยมีกำไรสูงที่สุด สำหรับฟาร์มขนาดใหญ่ยังคงมีอัตราผลตอบแทนที่เป็นเงินสดที่ขาดทุน เนื่องจากมีค่าใช้จ่ายในการจ้างแรงงานจำนวนมาก

ตารางที่ 4.4 สรุปการเปรียบเทียบอัตราผลตอบแทนจากการผลิตปอแก้วพอกเจลลี่ต่อไร่ของฟาร์มขนาดต่าง ๆ สำหรับปีการเพาะปลูก 2529/2530

รายการ	ฟาร์มขนาดเล็ก	ฟาร์มขนาดกลาง	ฟาร์มขนาดใหญ่	ฟาร์มทุกขนาด รวมกัน
<u>การวิเคราะห์อัตราผลตอบแทนต่อค่าขาย</u>				
อัตราผลกำไร (ขาดทุน) ต่อรายได้จากการขาย (ร้อยละ)	(132.59)	(128.20)	(121.46)	(125.23)
<u>การวิเคราะห์อัตราผลตอบแทนที่เป็นเงินสด</u>				
อัตรากำไร (ขาดทุน) ที่เป็นเงินสดต่อต้นทุนการผลิตที่เป็นเงินสด (ร้อยละ)	33.97	14.30	(4.11)	13.83
อัตรากำไร (ขาดทุน) ที่เป็นเงินสดต่อรายได้จากการขาย (ร้อยละ)	25.35	12.51	(4.29)	12.15

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 4.5 การเปรียบเทียบอัตราผลตอบแทนจากการผลิตปอแก้วพอกเฉลี่ยต่อไร่และเฉลี่ยต่อกิโลกรัมของฟาร์มขนาดต่าง ๆ สำหรับปีการเพาะปลูก 2529/2530

รายการ	ฟาร์มขนาดเล็ก		ฟาร์มขนาดกลาง		ฟาร์มขนาดใหญ่		ฟาร์มทุกขนาดรวมกัน		
	ต่อไร่	ต่อกก.	ต่อไร่	ต่อกก.	ต่อไร่	ต่อกก.	ต่อไร่	ต่อกก.	
1. ผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่ (กิโลกรัม)	166.93	-	176.30	-	170.97	-	172.26	-	
2. รายได้จากการขาย (บาท/ไร่)	599.28	3.59	650.55	3.69	608.65	3.56	625.30	3.63	
3. ค่าใช้จ่ายที่เป็นเงินสดส่วนที่เป็นต้นทุนแปรได้ (บาท)	434.43	2.60	563.76	3.20	626.77	3.67	541.12	3.14	
4. ค่าใช้จ่ายที่เป็นเงินสดส่วนที่เป็นต้นทุนคงที่ (บาท)	12.91	0.08	5.41	0.03	7.98	0.04	8.19	0.05	
5. รวมค่าใช้จ่ายที่เป็นเงินสด (บาท)	(3) + (4)	447.34	2.68	569.17	3.23	634.75	3.71	549.31	3.19
6. กำไร (ขาดทุน) ที่เป็นเงินสด (บาท)	(2) - (5)	151.94	0.91	81.38	0.46	(26.10)	(0.15)	75.99	0.44
7. ต้นทุนแปรได้ (บาท)		1,137.38	6.81	1,211.42	6.87	1,121.41	6.56	1,159.82	6.73
8. ต้นทุนคงที่ (บาท)		256.46	1.54	273.16	1.55	226.52	1.32	248.52	1.44
9. ต้นทุนการผลิต (บาท)	(7) + (8)	1,393.84	8.35	1,484.58	8.42	1,347.93	7.88	1,408.34	8.17
10. กำไร (ขาดทุน) รวม (บาท)	(2) - (9)	(794.56)	(4.76)	(834.03)	(4.73)	(739.28)	(4.32)	(783.04)	(4.54)
11. อัตราผลกำไร (ขาดทุน) ต่อรายได้จากการขาย (ร้อยละ) (10) ÷ (2)	(132.59)	(132.59)	(128.20)	(128.20)	(121.46)	(121.35)	(125.23)	(125.07)	
12. อัตรากำไร (ขาดทุน) ที่เป็นเงินสดต่อต้นทุนการผลิตที่เป็นเงินสด (ร้อยละ) (6) ÷ (5)	33.97	33.96	14.30	14.24	(4.11)	(4.04)	13.83	13.79	
13. อัตรากำไร (ขาดทุน) ที่เป็นเงินสดต่อรายได้จากการขาย (ร้อยละ) (6) ÷ (2)	25.35	25.35	12.51	12.47	(4.29)	(4.21)	12.15	12.12	

เกษตรกรจึงควรลงทุนผลิตปอแก้วพอกในฟาร์มขนาดเล็ก

การวิเคราะห์อัตราผลตอบแทนจากการผลิตปอแก้วพอกตามสภาพท้องที่ที่มีแหล่งน้ำเพียงพอต่อการ
แช่พอกปอและท้องที่ที่มีแหล่งน้ำไม่ล้นจะเพียงพอต่อการแช่พอกปอ

จากตารางที่ 4.6 สามารถวิเคราะห์อัตราผลตอบแทนต่อค่าขายและอัตราผลตอบแทน
ที่เป็นเงินสดได้ดังนี้

1. การวิเคราะห์อัตราผลตอบแทนต่อค่าขาย

ในสภาพท้องที่ที่มีแหล่งน้ำเพียงพอต่อการแช่พอกปอ อำเภอเดชอุดมมีอัตราผล
ตอบแทนต่อค่าขายที่ขาดทุนน้อยที่สุด คือ ร้อยละ 15.79 สาเหตุเนื่องจากมีผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่
สูงและราคาขายโดยเฉลี่ยต่อกิโลกรัมสูงกว่าอำเภออื่น ๆ (ดูตารางที่ 4.2) ส่วนอำเภอ
กันทรลักษณ์มีอัตราผลตอบแทนต่อค่าขายที่ขาดทุนมากที่สุด คือ ร้อยละ 73.02 เนื่องจากเกษตรกร
ส่วนใหญ่ใส่สารเคมี ป้องกัน กำจัดโรคพืชและแมลงที่มีราคาแพง ทำให้ต้นทุนการผลิตสูง แต่ขณะ
เดียวกันผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่มีได้สูงกว่าอำเภออื่นมากนักและราคาขายโดยเฉลี่ยต่อกิโลกรัมก็ต่ำ
กว่าอำเภออื่น ๆ (ดูตารางที่ 4.2)

ในสภาพท้องที่ที่มีแหล่งน้ำไม่ล้นจะเพียงพอต่อการแช่พอกปอ อำเภอโนนไทยมี
อัตราผลตอบแทนต่อค่าขายที่ขาดทุนน้อยที่สุด คือ ร้อยละ 56.33 สาเหตุเนื่องจากมีผลผลิต
เฉลี่ยต่อไร่สูงและราคาขายโดยเฉลี่ยต่อกิโลกรัมสูงกว่าอำเภออื่น ๆ (ดูตารางที่ 4.2) ส่วน
อำเภอมัญจาคีรีมีอัตราผลตอบแทนต่อค่าขายที่ขาดทุนมากที่สุด คือ ร้อยละ 108.85 เนื่องจาก
ที่อำเภอนี้ฝนทิ้งช่วงเป็นบางระยะทำให้เกิดการระบาดของเพลี้ยซึ่งก่อให้เกิดความเสียหายแก่
ต้นปอมาก ผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่จึงต่ำมากและขณะเดียวกันราคาขายโดยเฉลี่ยต่อกิโลกรัมก็ต่ำกว่า
อำเภออื่น ๆ (ดูตารางที่ 4.2)

2. การวิเคราะห์อัตราผลตอบแทนที่เป็นเงินสด

ในสภาพท้องที่ที่มีแหล่งน้ำเพียงพอต่อการแช่พอกปอ อำเภอเดชอุดมมีอัตรากำไร
ที่เป็นเงินสดต่อต้นทุนการผลิตที่เป็นเงินสดและอัตรากำไรที่เป็นเงินสดต่อรายได้จากการขายสูง
ที่สุด คือ ร้อยละ 357.43 และ 78.14 ตามลำดับ สาเหตุเนื่องจากเกษตรกรมีค่าใช้จ่ายที่เป็น

เงินสดจำนวนน้อย มีผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่สูงและขายผลผลิตได้ในราคาสูงกว่าอำเภออื่น ๆ ส่วนอำเภอจตุรพักตรพิมานอำเภอใดที่เป็นเงินสดต่อต้นทุนการผลิตที่เป็นเงินสดและอัตรากำไรที่เป็นเงินสดต่อรายได้จากการขายต่ำที่สุด คือ ร้อยละ 65.75 และ 39.67 ตามลำดับ เนื่องจากมีค่าใช้จ่ายที่เป็นเงินสดจำนวนมากและขายผลผลิตได้ในระดับราคายานกลาง

ในสภาพท้องที่ที่มีแหล่งน้ำไม่สู้จะเพียงพอต่อการแช่ฟอกปอ อำเภอชุมแพมีอัตรากำไรที่เป็นเงินสดต่อต้นทุนการผลิตที่เป็นเงินสดและอัตรากำไรที่เป็นเงินสดต่อรายได้จากการขายสูงที่สุด คือ ร้อยละ 277.75 และ 73.53 ตามลำดับ สาเหตุเนื่องจากเกษตรกรมีค่าใช้จ่ายที่เป็นเงินสดจำนวนน้อย และแม้ว่าจะขายผลผลิตได้ในราคาต่ำ แต่ก็มีผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่สูง ทำให้มีรายได้จากการขายและมีกำไรที่เป็นเงินสดสูง ส่วนอำเภอโนนไทยมีอัตรากำไรที่เป็นเงินสดต่อต้นทุนการผลิตที่เป็นเงินสด และอัตรากำไรที่เป็นเงินสดต่อรายได้จากการขายต่ำที่สุด คือ ร้อยละ 44.31 และ 30.70 ตามลำดับ สาเหตุเนื่องจากเกษตรกรมีค่าใช้จ่ายที่เป็นเงินสดจำนวนมาก

การวิเคราะห์เปรียบเทียบอัตราผลตอบแทนจากการผลิตปอแก้วฟอกตามสภาพท้องที่ที่มีแหล่งน้ำเพียงพอต่อการแช่ฟอกปอ และท้องที่ที่มีแหล่งน้ำไม่สู้จะเพียงพอต่อการแช่ฟอกปอ

จากตารางที่ 4.2 จะเห็นว่ารายได้เฉลี่ยต่อกิโลกรัมของปอแก้วฟอกที่ผลิตในท้องที่ที่มีแหล่งน้ำเพียงพอต่อการแช่ฟอกปอ สูงกว่ารายได้เฉลี่ยต่อกิโลกรัมของปอแก้วฟอกที่ผลิตในท้องที่ที่มีแหล่งน้ำไม่สู้จะเพียงพอต่อการแช่ฟอกปอไม่มากนัก และมีปัจจัยหลายอย่างที่มีผลกระทบต่อ การวิเคราะห์เปรียบเทียบอัตราผลตอบแทน เช่น ต้นทุนการผลิตเฉลี่ยต่อไร่และผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่ของอำเภอต่าง ๆ ที่ต่างกันมาก ฉะนั้นการวิเคราะห์เปรียบเทียบอัตราผลตอบแทนจึงวิเคราะห์ในลักษณะต่อไปนี้

1. การวิเคราะห์เปรียบเทียบอัตราผลตอบแทน โดยการแบ่งกลุ่มอำเภอต่าง ๆ ในท้องที่ที่มีแหล่งน้ำเพียงพอและท้องที่ที่มีแหล่งน้ำไม่สู้จะเพียงพอต่อการแช่ฟอกปอตามอัตราค่าจ้างแรงงานของท้องที่

คั้งที่ได้มีการวิเคราะห์ในบทที่ 3 แล้วว่า ค่าแรงงานเป็นปัจจัยสูงสุดในการผลิตปอแก้วพอก (ดูตารางที่ 3.7) ในการวิเคราะห์เปรียบเทียบอัตราผลตอบแทนจึงแบ่งเป็น 2 กลุ่มอำเภอ คือ กลุ่มอำเภอที่มีอัตราค่าจ้างแรงงานวันละ 25 บาท และ 30 บาท ในกลุ่มอำเภอที่มีอัตราค่าจ้างแรงงานวันละ 25 บาทนั้น เป็นการนำอัตราผลตอบแทนจากการผลิตปอแก้วพอกของอำเภอเคชอคมและอำเภวารินชำราบ ซึ่งจัดอยู่ในท้องที่มีแหล่งน้ำเพียงพอกต่อการแช่พอกปอมาเปรียบเทียบกับอำเภอชูนันท์ ซึ่งจัดอยู่ในท้องที่มีแหล่งน้ำไม่สู้จะเพียงพอต่อการแช่พอกปอ (ส่วนอำเภอมัญจาคีรี จะไม่นำมาเปรียบเทียบ เพราะมีเหตุการณ์ต่างจากอำเภออื่น คือ มีการระบาดของเพลี้ย) ในกลุ่มอำเภอที่มีอัตราค่าจ้างแรงงานวันละ 30 บาทนั้น เป็นการนำอัตราผลตอบแทนจากการผลิตปอแก้วพอกของกิ่งอำเภอบ้านเหลื่อม และอำเภอจตุรัส ซึ่งจัดอยู่ในท้องที่มีแหล่งน้ำเพียงพอต่อการแช่พอกปอ มาเปรียบเทียบกับอำเภอชุมแพและอำเภอโนนไทย ซึ่งจัดอยู่ในท้องที่มีแหล่งน้ำไม่สู้จะเพียงพอต่อการแช่พอกปอ (ส่วนอำเภอกันทรลักษ์ จะไม่นำมาเปรียบเทียบ เพราะมีการใส่สารเคมี ป้องกัน กำจัดโรคพืชและแมลง ที่มีราคาแพงต่างจากอำเภออื่นมาก) การวิเคราะห์อัตราค่าจ้างแรงงานของท้องถิ่นจะวิเคราะห์อัตราผลตอบแทนต่อค่าขายและอัตราผลตอบแทนที่เป็นเงินสด โดยใช้ข้อมูลจากตารางที่ 4.6 ดังนี้

1.1 การวิเคราะห์อัตราผลตอบแทนต่อค่าขาย

อำเภอเคชอคมและอำเภวารินชำราบ มีอัตราผลตอบแทนต่อค่าขายขาดทุนร้อยละ 15.79 และ 57.89 ขาดทุนน้อยกว่าอำเภอชูนันท์ ซึ่งมีอัตราผลตอบแทนต่อค่าขายขาดทุนร้อยละ 59.91

กิ่งอำเภอบ้านเหลื่อมและอำเภอจตุรัส มีอัตราผลตอบแทนต่อค่าขายขาดทุนร้อยละ 58.58 และ 47.53 ขาดทุนน้อยกว่าอำเภอชุมแพ ซึ่งมีอัตราผลตอบแทนต่อค่าขายขาดทุนร้อยละ 65.44 แต่กิ่งอำเภอบ้านเหลื่อมมีอัตราผลตอบแทนขาดทุนสูงกว่าอำเภอโนนไทย ร้อยละ 2.25 (58.58-56.33)

จากการวิเคราะห์เปรียบเทียบอัตราผลตอบแทนต่อค่าขาย ยังคงสรุปได้ว่าการผลิตปอแก้วพอกตามสภาพท้องที่มีแหล่งน้ำเพียงพอต่อการแช่พอกปอ ให้อัตราผลตอบแทนดีกว่าการผลิตปอแก้วพอกตามสภาพท้องที่มีแหล่งน้ำไม่สู้จะเพียงพอต่อการแช่พอกปอ

1.2 การวิเคราะห์อัตราผลตอบแทนที่เป็นเงินสด

อำเภอเคชอคมมีอัตรากำไรที่เป็นเงินสดต่อต้นทุนการผลิตที่เป็นเงินสด

และอัตรากำไรที่เป็นเงินสดต่อรายได้จากการขายร้อยละ 357.43 และ 78.14 ตามลำดับ
อำเภอวารินชำราบมีอัตรากำไรที่เป็นเงินสดต่อต้นทุนการผลิตที่เป็นเงินสดและอัตรากำไรที่เป็น
เงินสดต่อรายได้จากการขายร้อยละ 221.82 และ 68.93 ตามลำดับ ซึ่งอัตราผลตอบแทน
ของอำเภอเดชอุดมและอำเภอวารินชำราบ สูงกว่าอำเภอชานุมัน อำเภอชานุมันมีอัตรากำไรที่เป็น
เงินสดต่อต้นทุนการผลิตที่เป็นเงินสดร้อยละ 199.70 และมีอัตรากำไรที่เป็นเงินสดต่อรายได้
จากการขายร้อยละ 66.63

กิ่งอำเภอบ้านเหลื่อมมีอัตรากำไรที่เป็นเงินสดต่อต้นทุนการผลิตที่เป็น
เงินสดและอัตรากำไรที่เป็นเงินสดต่อรายได้จากการขายร้อยละ 91.63 และ 47.82
ตามลำดับ ส่วนอำเภอจตุรัสมีอัตรากำไรที่เป็นเงินสดต่อต้นทุนการผลิตที่เป็นเงินสดและอัตรากำไร
ที่เป็นเงินสดต่อรายได้จากการขายร้อยละ 65.75 และ 39.67 ซึ่งทั้ง 2 อำเภอนี้มี
อัตราผลตอบแทนสูงกว่าอำเภอโนนไทย อำเภอโนนไทยมีอัตรากำไรที่เป็นเงินสดต่อต้นทุนการ
ผลิตที่เป็นเงินสดร้อยละ 44.31 และอัตรากำไรที่เป็นเงินสดต่อรายได้จากการขายร้อยละ
30.70 แต่อัตราผลตอบแทนของกิ่งอำเภอบ้านเหลื่อมและอำเภอจตุรัสต่ำกว่าอำเภอชุมแพ
เนื่องจากอำเภอชุมแพอยู่ในเขตการกระจายตัวของฝนสม่ำเสมอ ดังนั้นแม้จะอยู่ในท้องที่ที่มี
แหล่งน้ำไม่สู้จะเพียงพอต่อการแช่ฟอกปอก็ตาม อำเภอชุมแพก็มีผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่สูงกว่ากิ่ง
อำเภอบ้านเหลื่อมและอำเภอจตุรัส ผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่ที่สูงนี้ ทำให้รายได้จากการขายสูง ซึ่งมี
ผลทำให้กำไรที่เป็นเงินสดสูงตามไปด้วย

จากการวิเคราะห์อัตราผลตอบแทนที่เป็นเงินสด สรุปได้ว่า โดยส่วนใหญ่แล้ว
การผลิตปอแก้วฟอกตามสภาพท้องที่ที่มีแหล่งน้ำเพียงพอต่อการแช่ฟอกปอให้อัตราผลตอบแทนที่สูง
กว่าการผลิตปอแก้วฟอกตามสภาพท้องที่ที่มีแหล่งน้ำไม่สู้จะเพียงพอต่อการแช่ฟอกปอ

2. การวิเคราะห์เปรียบเทียบอัตราผลตอบแทนจากการใช้ความพยายามกับความ
สำเร็จที่ได้รับของอำเภอที่มีผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่สูงสุดระหว่างอำเภอที่อยู่ในสภาพท้องที่ที่มีแหล่งน้ำ
เพียงพอต่อการแช่ฟอกปอ และท้องที่ที่มีแหล่งน้ำไม่สู้จะเพียงพอต่อการแช่ฟอกปอ

การวิเคราะห์ในลักษณะนี้จะเป็นการเปรียบเทียบอัตราผลตอบแทนจากการผลิต
ปอแก้วฟอกของอำเภอเดชอุดม (ซึ่งจัดอยู่ในท้องที่ที่มีแหล่งน้ำเพียงพอต่อการแช่ฟอกปอ) กับ
อำเภอโนนไทย (ซึ่งจัดอยู่ในท้องที่ที่มีแหล่งน้ำไม่สู้จะเพียงพอต่อการแช่ฟอกปอ) จาก

ตารางที่ 4.6 อำเภอเดชอุดมมีอัตราผลตอบแทนต่อค่าขายขาดทุนร้อยละ 15.79 ซึ่งขาดทุนน้อยกว่า อำเภอโนนไทยร้อยละ 40.54 (56.33-15.79) มีอัตรากำไรที่เป็นเงินสดต่อต้นทุนการผลิตที่เป็น เงินศร้อยละ 357.43 ซึ่งสูงกว่าอำเภอโนนไทยร้อยละ 313.12 (357.43-44.31) และมี อัตรากำไรที่เป็นเงินสดต่อรายได้จากการขายร้อยละ 78.14 ซึ่งสูงกว่าอำเภอโนนไทยร้อยละ 47.44 (78.14-30.70)

จากการวิเคราะห์ข้างต้นสรุปได้ว่า การผลิตปอแก้วพอกตามสภาพท้องที่มีแหล่งน้ำ เพียงพอต่อการแช่พอกปอ ให้อัตราผลตอบแทนต่อค่าขายและอัตราผลตอบแทนที่เป็นเงินสดดีกว่า สภาพท้องที่มีแหล่งน้ำไม่สู้จะเพียงพอต่อการแช่พอกปอ

3. การวิเคราะห์เปรียบเทียบอัตราผลตอบแทนโดยพิจารณาถึงความใกล้เคียงกัน ของผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่ รายได้เฉลี่ยต่อไร่และต้นทุนการผลิตเฉลี่ยต่อไร่

จากตารางที่ 4.5 จะเห็นว่า การเปรียบเทียบอำเภอจตุรัส (ซึ่งจัดอยู่ในท้องที่มี แหล่งน้ำเพียงพอต่อการแช่พอกปอ) กับอำเภอชูนธ์ (ซึ่งจัดอยู่ในท้องที่มีแหล่งน้ำไม่สู้จะเพียงพอ ต่อการแช่พอกปอ) เหมาะสมที่สุด อำเภอจตุรัสมีอัตราผลตอบแทนต่อค่าขายขาดทุนร้อยละ 47.53 ซึ่งขาดทุนน้อยกว่าอำเภอชูนธ์ร้อยละ 12.38 (59.91-47.53) มีอัตรากำไรที่เป็น เงินสดต่อต้นทุนการผลิตที่เป็นเงินศร้อยละ 65.75 ซึ่งต่ำกว่าอำเภอชูนธ์ร้อยละ 133.95 (199.70-65.75) และมีอัตรากำไรที่เป็นเงินสดต่อรายได้จากการขายร้อยละ 39.67 ซึ่งต่ำ กว่าอำเภอชูนธ์ร้อยละ 26.96 (66.63-39.67) สาเหตุเนื่องจากอำเภอจตุรัสมีค่าใช้จ่ายที่ เป็นเงินสดสูงกว่าอำเภอชูนธ์โดยเฉพาะอย่างยิ่งค่าจ้างแรงงาน

จากการวิเคราะห์ในลักษณะนี้ สรุปได้ว่า การผลิตปอแก้วพอกตามสภาพท้องที่มี แหล่งน้ำเพียงพอต่อการแช่พอกปอ ให้อัตราผลตอบแทนต่อค่าขายดีกว่า แต่ถ้าวิเคราะห์ - อัตราผลตอบแทนที่เป็นเงินสดจะให้อัตราผลตอบแทนที่ต่ำกว่า การผลิตปอแก้วพอกตามสภาพท้องที่มี แหล่งน้ำไม่สู้จะเพียงพอต่อการแช่พอกปอ

ตารางที่ 4.6 การเปรียบเทียบอัตราผลตอบแทนของการผลิตปอแก้วพอกตามสภาพห้องที่มีแหล่งน้ำเพียงพอกต่อการแช่พอกปอและห้องที่มีแหล่งน้ำไม่เพียงพอต่อการแช่พอกปอ
สำหรับปีการเพาะปลูก 2529/2530

	ผลผลิต เฉลี่ยต่อไร่ (กก) (1)	รายได้ เฉลี่ยต่อไร่ (บาท) (2)	ต้นทุน การผลิต เฉลี่ยต่อไร่ (บาท) (3)	กำไร(ขาดทุน) เฉลี่ยต่อไร่ (บาท) (4)=(2)-(3)	ค่าใช้จ่ายที่ เป็นเงินสด เฉลี่ยต่อไร่ (บาท) (5)	กำไร(ขาดทุน) ที่เป็นเงินสด เฉลี่ยต่อไร่ (บาท) (6)=(2)-(5)	อัตราผลตอบแทน จากค่า ขายเฉลี่ยต่อ ไร่ (ร้อยละ) (7)=(4)÷(2)	อัตรากำไร (ขาดทุน) ซึ่งเป็น เงินสดต่อต้นทุน การผลิตที่เป็น เงินสดเฉลี่ยต่อไร่ (ร้อยละ) (8)=(6)÷(5)	อัตรากำไร (ขาดทุน) ที่เป็น เงินสดต่อรายได้ จากการขาย เฉลี่ยต่อไร่ (ร้อยละ) (9)=(6)÷(2)
ฟาร์มทุกขนาดรวมกัน									
ห้องที่มีแหล่งน้ำเพียงพอต่อการแช่พอกปอ									
เคชอคม	270.00	1,050.07	1,215.91	(165.84)	229.56	820.51	(15.79)	357.43	78.14
วารินชาราบ	157.24	581.40	917.97	(336.57)	180.66	400.74	(57.89)	221.82	68.93
กิ่งอำเภอบ้านเหลื่อม	155.67	597.52	947.56	(350.04)	311.81	285.71	(58.58)	91.63	47.82
จตุรัส	157.14	595.86	879.06	(283.20)	359.49	236.37	(47.53)	65.75	39.67
กันทรลักษ์	158.65	575.02	994.91	(419.89)	293.81	281.21	(73.02)	95.71	48.90
ห้องที่มีแหล่งน้ำไม่เพียงพอต่อการแช่พอก -									
การแช่พอก									
ชูนันท์	155.63	519.20	830.25	(311.05)	173.24	345.96	(59.91)	199.70	66.63
มัญจาคีรี	134.21	448.50	936.69	(488.19)	295.99	152.51	(108.85)	51.53	34.00
ชุมแพ	174.50	558.51	924.01	(365.50)	147.85	410.66	(65.44)	277.75	73.53
โนนไทย	190.58	663.72	1,037.59	(373.87)	459.94	203.78	(56.33)	44.31	30.70

การวิเคราะห์อัตราผลตอบแทนจากการผลิตปอแก้วตากแห้ง

1. การวิเคราะห์อัตราผลตอบแทนต่อค่าขาย

จากตารางที่ 4.7 ฟาร์มขนาดใหญ่มีอัตราผลขาดทุนต่อรายได้จากการขายต่ำที่สุด คือ ร้อยละ 34.57 ซึ่งต่ำกว่าฟาร์มขนาดเล็กร้อยละ 4.19 (38.76-34.57) และต่ำกว่าฟาร์มขนาดกลางร้อยละ 7.61 (42.18-34.57) สาเหตุที่ทำให้ฟาร์มขนาดใหญ่มีอัตราผลขาดทุนต่อรายได้จากการขายต่ำที่สุด คือ ฟาร์มขนาดใหญ่มีค่าแรงงานในการขายหญ้าและกำจัดวัชพืช และค่าเสื่อมราคาเครื่องจักรและอุปกรณ์การเกษตรต่ำกว่าฟาร์มขนาดเล็กและขนาดกลาง

2. การวิเคราะห์อัตราผลตอบแทนที่เป็นเงินสด

จากตารางที่ 4.7 ฟาร์มขนาดเล็กมีอัตรากำไรที่เป็นเงินสดต่อต้นทุนการผลิตที่เป็นเงินสดสูงที่สุด คือ ร้อยละ 87.86 ซึ่งสูงกว่าฟาร์มขนาดกลางร้อยละ 25.79 (87.86-62.07) และสูงกว่าฟาร์มขนาดใหญ่ร้อยละ 44.72 (87.86-43.14) ฟาร์มขนาดเล็กยังมีอัตรากำไรที่เป็นเงินสดต่อรายได้จากการขายสูงที่สุดอีกด้วย คือ ร้อยละ 46.77 ซึ่งสูงกว่าฟาร์มขนาดกลางร้อยละ 8.47 (46.77-38.30) และสูงกว่าฟาร์มขนาดใหญ่ร้อยละ 16.63 (46.77-30.14) สาเหตุที่ทำให้ฟาร์มขนาดเล็กมีอัตรากำไรที่เป็นเงินสดต่อต้นทุนการผลิตที่เป็นเงินสดสูงที่สุดและมีอัตรากำไรที่เป็นเงินสดต่อรายได้จากการขายสูงที่สุด คือ ฟาร์มขนาดเล็กมีค่าใช้จ่ายที่เป็นเงินสนนน้อยกว่าฟาร์มขนาดกลางและขนาดใหญ่ ฟาร์มขนาดเล็กมีอัตรากำไรที่เป็นเงินสดต่อต้นทุนการผลิตที่เป็นเงินสดร้อยละ 87.86 หมายความว่า ต้นทุนการผลิตที่เป็นเงินสดทุก ๆ 100.00 บาท จะได้รับผลตอบแทนในรูปของกำไรที่เป็นเงินสด 87.86 บาท และการที่ฟาร์มขนาดเล็กมีอัตรากำไรที่เป็นเงินสดต่อรายได้จากการขายร้อยละ 46.77 หมายความว่า รายได้จากการขายปอแก้วพอกทุก ๆ 100.00 บาท จะได้รับผลตอบแทนในรูปของกำไรที่เป็นเงินสด 46.77 บาท

จากการวิเคราะห์ข้างต้น สามารถสรุปได้ว่า ในการผลิตปอแก้วตากแห้งนั้น ถ้าวิเคราะห์อัตราผลตอบแทนต่อค่าขาย ฟาร์มทุกขนาดจะให้อัตราผลตอบแทนที่ขาดทุนและฟาร์มขนาดใหญ่ให้อัตราผลตอบแทนที่ขาดทุนน้อยที่สุดแต่ถ้าวิเคราะห์ตามเกณฑ์เงินสด ฟาร์มขนาดเล็กจะให้อัตราผลตอบแทนที่เป็นกำไรสูงที่สุด

ตารางที่ 4.7 สรุปการเปรียบเทียบอัตราผลตอบแทนจากการผลิตปอแก้วตากแห้งเฉลี่ยต่อไร่ของฟาร์มขนาดต่าง ๆ
สำหรับปีการเพาะปลูก 2529/2530

รายการ	ฟาร์มขนาดเล็ก	ฟาร์มขนาดกลาง	ฟาร์มขนาดใหญ่	ฟาร์มทุกขนาด รวมกัน
<u>การวิเคราะห์อัตราผลตอบแทนต่อค่าขาย</u>				
อัตราผลกำไร (ขาดทุน) ต่อรายได้จากการขาย (ร้อยละ)	(38.76)	(42.18)	(34.57)	(37.54)
<u>การวิเคราะห์อัตราผลตอบแทนที่เป็นเงินสด</u>				
อัตรากำไร (ขาดทุน) ที่เป็นเงินสดต่อต้นทุนการผลิตที่เป็นเงินสด (ร้อยละ)	87.86	62.07	43.14	63.81
อัตรากำไร (ขาดทุน) ที่เป็นเงินสดต่อรายได้จากการขาย (ร้อยละ)	46.77	38.30	30.14	38.95

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 4.8

การเปรียบเทียบอัตราผลตอบแทนจากการผลิตปอแก้วตากแห้งเฉลี่ยต่อไร่และเฉลี่ยต่อกิโลกรัมของฟาร์มขนาดต่าง ๆ สำหรับปีการเพาะปลูก 2529/2530

รายการ	ฟาร์มขนาดเล็ก		ฟาร์มขนาดกลาง		ฟาร์มขนาดใหญ่		ฟาร์มทุกขนาดรวมกัน	
	ต่อไร่	ต่อกก.	ต่อไร่	ต่อกก.	ต่อไร่	ต่อกก.	ต่อไร่	ต่อกก.
1. ผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่ (กิโลกรัม)	834.65	-	881.50	-	854.85	-	861.30	-
2. รายได้จากการขาย (บาท/ไร่)	776.22	0.93	819.79	0.93	795.01	0.93	801.01	0.93
3. ค่าใช้จ่ายที่เป็นเงินสดส่วนที่เป็นต้นทุนแปรได้ (บาท)	400.27	0.48	500.41	0.56	547.42	0.64	480.81	0.56
4. ค่าใช้จ่ายที่เป็นเงินสดส่วนที่เป็นต้นทุนคงที่ (บาท)	12.91	0.02	5.41	0.01	7.98	0.01	8.19	0.01
5. รวมค่าใช้จ่ายที่เป็นเงินสด (บาท) (3) + (4)	413.18	0.50	505.82	0.57	555.40	0.65	489.00	0.57
6. กำไร (ขาดทุน) ที่เป็นเงินสด (บาท) (2) - (5)	363.04	0.43	313.97	0.36	239.61	0.28	312.01	0.36
7. ต้นทุนแปรได้ (บาท)	838.22	1.00	902.71	1.02	851.77	1.00	863.54	1.00
8. ต้นทุนคงที่ (บาท)	238.87	0.29	262.85	0.30	218.11	0.25	238.14	0.28
9. ต้นทุนการผลิต (บาท) (7) + (8)	1,077.09	1.29	1,165.56	1.32	1,069.88	1.25	1,101.68	1.28
10. กำไร (ขาดทุน) รวม (บาท) (2) - (9)	(300.87)	(0.36)	(345.77)	(0.39)	(274.87)	(0.32)	(300.67)	(0.35)
11. อัตราผลกำไร (ขาดทุน) ต่อรายได้จากการขาย (ร้อยละ) (10) ÷ (2)	(38.76)	(38.71)	(42.18)	(41.94)	(34.57)	(34.41)	(37.54)	(37.63)
12. อัตรากำไร (ขาดทุน) ที่เป็นเงินสดต่อต้นทุนการผลิตที่เป็นเงินสด (ร้อยละ) (6) ÷ (5)	87.86	86.00	62.07	63.16	43.14	43.08	63.81	63.16
13. อัตรากำไร (ขาดทุน) ที่เป็นเงินสดต่อรายได้จากการขาย (ร้อยละ) (6) ÷ (2)	46.77	46.24	38.30	38.71	30.14	30.11	38.95	38.71

การวิเคราะห์ผลผลิตคัมทูน

ผลผลิตคัมทูน หมายถึง ปริมาณผลผลิตที่อย่างน้อยที่สุดเกษตรกรจะต้องขายให้ได้ ณ ราคาขายที่กำหนด จึงจะทำให้เกษตรกรไม่ขาดทุนหรือมีกำไรเท่ากับศูนย์ และถ้าหากเกษตรกรสามารถขายผลผลิตให้มีปริมาณมากกว่าผลผลิตคัมทูนแล้ว เกษตรกรก็จะมีกำไร ผลผลิตคัมทูนจะเป็นประโยชน์ต่อเกษตรกรในด้านปริมาณการผลิตว่า ควรจะผลิตในปริมาณมากน้อยเพียงใด

ผลผลิตคัมทูน เป็นปริมาณผลผลิตที่หาได้จากจุดคัมทูนในกรณีที่ทราบราคาขายและต้นทุนทั้งหมด ในการคำนวณหาปริมาณผลผลิตคัมทูนนี้จะทำให้ทราบปริมาณผลผลิตต่อไร่ที่จะทำให้รายได้ทั้งหมดเท่ากับต้นทุนทั้งหมดเมื่อสามารถขายผลผลิตได้เท่ากับปริมาณผลผลิตที่ผลิตได้ ณ ระดับราคาที่สามารถขายได้ นั่นคือ ปริมาณผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่เท่ากับปริมาณขายเฉลี่ยต่อไร่จากสมการต่อไปนี้

$$\text{รายได้ทั้งหมดต่อไร่} = \text{ต้นทุนทั้งหมดต่อไร่}$$

$$= \text{ต้นทุนคงที่ต่อไร่} + \text{ต้นทุนแปรได้ต่อไร่}$$

$$\text{ปริมาณผลผลิตคัมทูนต่อไร่} \times \text{ราคาขายต่อหน่วย} = \text{ต้นทุนคงที่ต่อไร่} + (\text{ปริมาณผลผลิตคัมทูนต่อไร่} \times \text{ต้นทุนแปรได้ต่อหน่วย})$$

$$(\text{ปริมาณผลผลิตคัมทูนต่อไร่} \times \text{ราคาขายต่อหน่วย}) - (\text{ปริมาณผลผลิตคัมทูนต่อไร่} \times \text{ต้นทุนแปรได้ต่อหน่วย}) = \text{ต้นทุนคงที่ต่อไร่}$$

$$\text{ปริมาณผลผลิตคัมทูนต่อไร่} (\text{ราคาขายต่อหน่วย} - \text{ต้นทุนแปรได้ต่อหน่วย}) = \text{ต้นทุนคงที่ต่อไร่}$$

$$\text{ดังนั้น ปริมาณผลผลิตคัมทูนต่อไร่} = \frac{\text{ต้นทุนคงที่ต่อไร่}}{\text{ราคาขายต่อกิโลกรัม} - \text{ต้นทุนแปรได้ต่อกิโลกรัม}}$$

ในวิทยานิพนธ์นี้จะทำการวิเคราะห์ผลผลิตคัมทูนของต้นทุนการผลิตที่เป็นเงินสดเท่านั้น

การวิเคราะห์ผลผลิตคัมทูนของการผลิตปอแก้วพอกของฟาร์มขนาดต่าง ๆ สำหรับปีการเพาะปลูก

2529/2530

$$\text{จากสูตร ปริมาณผลผลิตคัมทูนต่อไร่} = \frac{\text{ต้นทุนคงที่ต่อไร่}}{\text{ราคาขายต่อกิโลกรัม} - \text{ต้นทุนแปรได้ต่อกิโลกรัม}}$$

ผลผลิตคัมทูนของฟาร์มขนาดต่าง ๆ จะเป็นดังนี้

ฟาร์มขนาดเล็ก มีปริมาณผลผลิตคัมทูนต่อไร่ 13.04 กิโลกรัม ($\frac{12.91}{3.59-2.60}$)

จากตารางที่ 3.2 และ 4.5) หมายความว่า ถ้าเกษตรกรได้ผลผลิตปอแก้วพอกไร่ละ 13.04 กิโลกรัมและขายในราคา กิโลกรัมละ 3.59 บาท จะทำให้รายได้ที่ได้รับจากการขายเท่ากับ ต้นทุนการผลิตต่อไร่ คือ 46.81 บาท (3.59×13.04) ในการวิจัยปรากฏว่า การผลิตปอแก้วพอกของฟาร์มขนาดเล็ก มีปริมาณผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่ละ 166.93 กิโลกรัม ซึ่งในจำนวนนี้มี ปริมาณผลผลิต 13.04 กิโลกรัม เป็นปริมาณผลผลิต ณ จุดเสมอตัว ดังนั้นปริมาณผลผลิตส่วนที่เหลือจำนวน 153.89 กิโลกรัม จึงเป็นผลผลิตที่เกษตรกรจะได้รับกำไรสุทธิจากการผลิตทั้งสิ้น โดยเฉลี่ยไร่ละ 152.35 บาท ($153.89 \times .99$)

ฟาร์มขนาดกลาง มีปริมาณผลผลิตคัมทูนต่อไร่ 11.04 กิโลกรัม ($\frac{5.41}{3.69-3.20}$)

จากตารางที่ 3.3 และ 4.5) หมายความว่า ถ้าเกษตรกรได้ผลผลิตปอแก้วพอกไร่ละ 11.04 กิโลกรัมและขายในราคา กิโลกรัมละ 3.69 บาท จะทำให้รายได้ที่ได้รับจากการขายเท่ากับ ต้นทุนการผลิตต่อไร่ คือ 40.74 บาท (3.69×11.04) ในการวิจัยปรากฏว่า การผลิตปอแก้วพอกของฟาร์มขนาดกลาง มีปริมาณผลผลิตเฉลี่ยไร่ละ 176.30 กิโลกรัม ซึ่งในจำนวนนี้มี ปริมาณผลผลิต 11.04 กิโลกรัม เป็นปริมาณผลผลิต ณ จุดเสมอตัว ดังนั้น ปริมาณผลผลิตส่วนที่เหลือ จำนวน 165.26 กิโลกรัม จึงเป็นปริมาณผลผลิตที่เกษตรกรจะได้รับกำไรสุทธิจากการผลิตทั้งสิ้นโดยเฉลี่ยไร่ละ 80.98 บาท ($165.26 \times .49$)

ฟาร์มขนาดใหญ่ มีปริมาณผลผลิตคัมทูนต่อไร่เป็นศูนย์ ($\frac{7.98}{3.56-3.67}$ จากตารางที่

3.4 และ 4.5) เนื่องจากราคาขายต่อกิโลกรัมต่ำกว่าต้นทุนแปรได้ต่อกิโลกรัม หมายความว่า ถ้าเกษตรกรลงทุนผลิตปอแก้วพอกในฟาร์มขนาดใหญ่ จะไม่สามารถนำกำไรส่วนเกินที่ได้จากราคาขายต่อกิโลกรัมหักกับต้นทุนแปรได้มาชดเชยต้นทุนคงที่ต่อไร่

ฟาร์มทุกขนาดรวมกัน มีปริมาณผลผลิตคัมทูนต่อไร่ 16.71 กิโลกรัม ($\frac{8.19}{3.63-3.14}$)

จากตารางที่ 3.5 และ 4.5) หมายความว่า ถ้าเกษตรกรได้ผลผลิตปอแก้วพอกไร่ละ 16.71

กิโลกรัมและขายในราคา กิโลกรัมละ 3.63 บาท จะทำให้รายได้ที่ได้รับจากการขายเท่ากับต้นทุนการผลิตต่อไร่ คือ 60.66 บาท (3.63×16.71) ในการวิจัยปรากฏว่า การผลิตปอแก้วพอกของฟาร์มทุกขนาดรวมกันมีปริมาณผลผลิตเฉลี่ยไร่ละ 172.26 กิโลกรัม ซึ่งในจำนวนนี้มีปริมาณผลผลิต 16.71 กิโลกรัม เป็นปริมาณผลผลิต ณ จุดเสมอตัว ดังนั้นปริมาณผลผลิตส่วนที่เหลือจำนวน 155.55 กิโลกรัม จึงเป็นปริมาณผลผลิตที่เกษตรกรจะได้รับกำไรสุทธิจากการผลิตทั้งสิ้นโดยเฉลี่ยไร่ละ 76.22 บาท ($155.55 \times .49$)

การวิเคราะห์ผลผลิตคุ้มทุนของการผลิตปอแก้วตากแห้งของฟาร์มขนาดต่าง ๆ สำหรับปีการเพาะปลูก 2529/2530

จากสูตร ปริมาณผลผลิตคุ้มทุนต่อไร่ = $\frac{\text{ต้นทุนคงที่ต่อไร่}}{\text{ราคาขายต่อกิโลกรัม}-\text{ต้นทุนแปรได้ต่อกิโลกรัม}}$

ผลผลิตคุ้มทุนของฟาร์มขนาดต่าง ๆ จะเป็นดังนี้

ฟาร์มขนาดเล็ก มีปริมาณผลผลิตคุ้มทุนต่อไร่ 28.69 กิโลกรัม ($\frac{12.91}{.93-.48}$)

จากตารางที่ 3.10 และ 4.8) หมายความว่า ถ้าเกษตรกรได้ผลผลิตปอแก้วตากแห้งไร่ละ 28.69 กิโลกรัมและขายในราคา กิโลกรัมละ .93 บาท จะทำให้รายได้ที่ได้รับจากการขายเท่ากับต้นทุนการผลิตต่อไร่ คือ 26.68 บาท ($.93 \times 28.69$) ในการวิจัยปรากฏว่า การผลิตปอแก้วตากแห้งของฟาร์มขนาดเล็กมีปริมาณผลผลิตเฉลี่ยไร่ละ 834.65 กิโลกรัม ซึ่งในจำนวนนี้มีปริมาณผลผลิต 28.69 กิโลกรัม เป็นปริมาณผลผลิต ณ จุดเสมอตัว ดังนั้นปริมาณผลผลิตส่วนที่เหลือจำนวน 805.96 กิโลกรัม จึงเป็นปริมาณผลผลิตที่เกษตรกรจะได้รับกำไรสุทธิจากการผลิตทั้งสิ้นโดยเฉลี่ยไร่ละ 362.68 บาท ($805.96 \times .45$)

ฟาร์มขนาดกลาง มีปริมาณผลผลิตคุ้มทุนต่อไร่ 14.62 กิโลกรัม ($\frac{5.41}{.93-.56}$)

จากตารางที่ 3.11 และ 4.8) หมายความว่า ถ้าเกษตรกรได้ผลผลิตปอแก้วตากแห้งไร่ละ 14.62 กิโลกรัมและขายในราคา กิโลกรัมละ .93 บาท จะทำให้รายได้ที่ได้รับจากการขายเท่ากับต้นทุนการผลิตต่อไร่ คือ 13.60 บาท ($.93 \times 14.62$) ในการวิจัยปรากฏว่า การผลิตปอแก้วตากแห้งของฟาร์มขนาดกลางมีปริมาณผลผลิตเฉลี่ยไร่ละ 881.50 กิโลกรัม ซึ่งในจำนวน

นี้มีปริมาณผลผลิต 14.62 กิโลกรัม เป็นปริมาณผลผลิต ณ จุดเสมอตัว ดังนั้นปริมาณผลผลิตส่วนที่เหลือจำนวน 866.88 กิโลกรัม จึงเป็นปริมาณผลผลิตที่เกษตรกรจะได้รับกำไรสุทธิจากการผลิตทั้งสิ้นโดยเฉลี่ยไร่ละ 320.75 บาท ($866.88 \times .37$)

ฟาร์มขนาดใหญ่ มีปริมาณผลผลิตคัมทูน 27.52 กิโลกรัม ($\frac{7.98}{.93-.64}$ จากตารางที่

3.12 และ 4.8) หมายความว่า ถ้าเกษตรกรได้ผลผลิตปอแก้วตากแห้งไร่ละ 27.52 กิโลกรัม และขายในราคา กิโลกรัมละ .93 บาท จะทำให้รายได้ที่ได้รับจากการขายเท่ากับต้นทุนการผลิตต่อไร่ คือ 25.59 บาท ($.93 \times 27.52$) ในการวิจัยปรากฏว่า การผลิตปอแก้วตากแห้งของฟาร์มขนาดใหญ่มีปริมาณผลผลิตเฉลี่ยไร่ละ 854.85 กิโลกรัม ซึ่งในจำนวนนี้มีปริมาณผลผลิต 27.52 กิโลกรัม เป็นปริมาณผลผลิต ณ จุดเสมอตัว ดังนั้น ปริมาณผลผลิตส่วนที่เหลือจำนวน 827.33 กิโลกรัม จึงเป็นปริมาณผลผลิตที่เกษตรกรจะได้รับกำไรสุทธิจากการผลิตทั้งสิ้นโดยเฉลี่ยไร่ละ 239.93 บาท ($827.33 \times .29$)

ฟาร์มทุกขนาดรวมกัน มีปริมาณผลผลิตคัมทูนต่อไร่ 22.14 กิโลกรัม ($\frac{8.19}{.93-.56}$

จากตารางที่ 3.13 และ 4.8) หมายความว่า ถ้าเกษตรกรได้ผลผลิตปอแก้วตากแห้งไร่ละ 22.14 กิโลกรัมและขายในราคา กิโลกรัมละ .93 บาท จะทำให้รายได้ที่ได้รับจากการขายเท่ากับต้นทุนการผลิตต่อไร่ คือ 20.59 ($.93 \times 22.14$) ในการวิจัยปรากฏว่า การผลิตปอแก้วตากแห้งของฟาร์มทุกขนาดรวมกัน มีปริมาณผลผลิตเฉลี่ยไร่ละ 861.30 กิโลกรัม ซึ่งในจำนวนนี้มีปริมาณผลผลิต 22.14 กิโลกรัม เป็นปริมาณผลผลิต ณ จุดเสมอตัว ดังนั้น ปริมาณผลผลิตส่วนที่เหลือจำนวน 839.16 กิโลกรัม จึงเป็นปริมาณผลผลิตที่เกษตรกรจะได้รับกำไรสุทธิจากการผลิตทั้งสิ้นโดยเฉลี่ยไร่ละ 310.49 บาท ($839.16 \times .37$)

สรุปการเปรียบเทียบปริมาณผลผลิตคัมทูนของต้นทุนการผลิตที่เป็นเงินสดของปอแก้วพอกและปอแก้วตากแห้ง ปรากฏในตารางที่ 4.9 ดังนี้

ตารางที่ 4.9 สรุปการเปรียบเทียบปริมาณผลผลิตคัมทูนของต้นทุนการผลิตที่เป็นเงินสดของปอแก้วพอกและปอแก้วตากแห้ง
สำหรับปีการเพาะปลูก 2529/2530

หน่วย : กิโลกรัม

	ฟาร์มขนาดเล็ก	ฟาร์มขนาดกลาง	ฟาร์มขนาดใหญ่	ฟาร์มทุกขนาดรวมกัน
ปริมาณผลผลิตคัมทูนของปอแก้วพอก	13.04	11.04	*	16.71
ปริมาณผลผลิตคัมทูนของปอแก้วตากแห้ง	28.69	14.62	27.52	22.14

* เนื่องจากไม่มีกำไรแปรได้ที่เป็นเงินสดมาชดเชยต้นทุนคงที่ที่เป็นเงินสด ทำให้ไม่สามารถคำนวณหาผลผลิตคัมทูนได้

ศูนย์วิทยพัทยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

การวิเคราะห์เปรียบเทียบอัตราผลตอบแทนจากการผลิตปอแก้วพอกกับปอแก้วตากแห้ง ของฟาร์ม
ขนาดต่าง ๆ สำหรับปีการเพาะปลูก 2529/2530

จากตารางที่ 4.10 สรุปได้ว่า การผลิตปอแก้วตากแห้งให้อัตราผลตอบแทนสูงกว่า
การผลิตปอแก้วพอก ทั้งจากการวิเคราะห์อัตราผลตอบแทนต่อค่าขายและอัตราผลตอบแทนที่เป็น
เงินสดและในการผลิตปอแก้วตากแห้งของฟาร์มขนาดต่าง ๆ ฟาร์มขนาดเล็กให้อัตราผลตอบแทน
ที่สูงที่สุด คือ อัตรากำไรที่เป็นเงินสดต่อต้นทุนการผลิตที่เป็นเงินสดร้อยละ 87.86 และ
อัตรากำไรที่เป็นเงินสดต่อรายได้จากการขายร้อยละ 46.77

ฉะนั้น ถ้าพิจารณาเฉพาะการวิเคราะห์เปรียบเทียบอัตราผลตอบแทนจากการผลิต
ปอแก้วพอกกับปอแก้วตากแห้ง เกษตรกรควรลงทุนผลิตปอแก้วตากแห้งในฟาร์มขนาดเล็ก

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 4.10 สรุปการเปรียบเทียบอัตราผลตอบแทนจากการผลิตปอแก้วพอกกับปอแก้วหากแห้งของฟาร์มขนาดต่าง ๆ สำหรับปีการเพาะปลูก 2529/2530

รายการ	ฟาร์มขนาดเล็ก		ฟาร์มขนาดกลาง		ฟาร์มขนาดใหญ่		ฟาร์มทุกขนาดรวมกัน	
	ปอพอก	ปอตากแห้ง	ปอพอก	ปอตากแห้ง	ปอพอก	ปอตากแห้ง	ปอพอก	ปอตากแห้ง
<u>การวิเคราะห์อัตราผลตอบแทนต่อค่าขาย</u>								
อัตราผลกำไร (ซากหูน) ต่อรายได้จากการขาย (ร้อยละ)	(132.59)	(38.76)	(128.20)	(42.18)	(121.46)	(34.57)	(125.23)	(37.54)
<u>การวิเคราะห์อัตราผลตอบแทนที่เป็นเงินสด</u>								
อัตรากำไร (ซากหูน) ที่เป็นเงินสดต่อต้นทุนการผลิตที่เป็นเงินสด (ร้อยละ)	33.97	87.86	14.30	62.07	(4.11)	43.14	13.83	63.81
อัตรากำไร (ซากหูน) ที่เป็นเงินสดต่อรายได้จากการขาย (ร้อยละ)	25.35	46.77	12.51	38.30	(4.29)	30.14	12.15	38.95

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย